

3

שְׁכַרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד: וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי יְהוִה ק' אלהים מֵה־תִּתֶן־לִי וְאַנְכִי הוֹלֵךְ עִרְרִי וּבֶן־מֵשֶׁק בֵּיתִי הוּא דֹמֵשֶׁק אֱלִיעֶזֶר:

(ב) הולך ערירי, מנחם בן סרוק פרשו לשון יורש, וקבר לו "ער וענה", ערירי, בלא יורש, כאשר תאמר: "ובקל תבואתי תשרש", תעקר שרשיה, כך לשון ערירי חסר בנים, ובלע"ז, דישאנפנט"ש. ולי נראה, ער ועונה מגונות: "ולבי ער", וערירי לשון חרבו, וכן: "ער ער", וכן: "ערות סור", וכן: "ער ער תמערער" וכן: "כי ארזה ערה". וכן משק ביתי, פתגמו שלל ביתי בן על פיו.

4

שמות כז תרומה רבוע יהיה המזבח ושלש אמות קמתו: וועשית קרנתיו על ארבע פנתיו ממנו תהיין קרנתיו וצפית אתו נחשת: וועשית סירתיו לדשנו

לדשנו, להסיר דשנו לתוכה, והוא שתרגם אינקלוס: למספי קטמה, לספות תדשן לתוכם, כי יש מלות בלשון עברית - מלה אחת מתחלפת בפתרון לשמש בגין וסתירה, כמו: "ותשרש שרשיה", "אוויל משריש", וחלופו: "ובקל תבואתי תשרש". וכמוהו: "בסעפיה פריה" וחלופו: "מסעף פריה", מפשט סעיפיה, וכמוהו: "ונה האחרון עצמו" שבר עצמותיו, וכמוהו: "ויסקלחו באבנים" וחלופו: "סקלו מאבן", וסירו אבניה, וכן: "ויעזקוהו ויסקלחו". אף כאן לדשנו, להסיר דשנו, ובלע"ז דישנדריי"ר. ויעזו,

Handwritten notes in Hebrew and Latin script, including the word 'Sera' and other scribbles.

/ כל שיטה ושיטה, פי' כי השיטה יחזור לירושלמי כל שיט' ושיט', כי הגוים אשר משלו בירושלים ולקחו אותם לא היתה זאת הלקיחה כמו שאר הלקיחות שהם לוקחים אותה ועוד לא יחליף, כי מאחר שלא הי' זה רק התגברות האומות אשר גברו עליהם למטה ועיקר קיים למעלה, הנה עתיד הקב"ה כאשר יסתלקו האומות ממנה עתיד לחזור להם כל שיטה, וכאלו בארו בזה, ר"ל כי אחר שלא משלו בירושלים לגמרי דהיינו לפי האמת, אבל היתה הממשלה עליהם מצד החטא אשר גברו עליהם האומות, ואין זה בעיקר הדבר לכך לא היתה הלקיחה רק לזמנים, וכאשר יסתלקו האומות יחזור להם הקב"ה מה שלקחו אחר שלא היתה הלקיחה לקיחה אמיתית. ושאר הלקיחות הם לקיחות אמיתיות אין הקב"ה מחזיר להם, אבל הלקיחה הזאת שאינה באמת, ולפיכך זכר שיטה ושיטה דוקא, כי השיטה היא חשובה, ומאחר שהשיטה בראשונה הוא שבגה ירושלים ובגזירתו נבנה אע"ג שחברה לא היה החורבן בעצם, כי אלו היה החורבן בעצם לא היה ראוי לחזור, אלא במקרה היה לכך ראשונה כאשר יסתלק המקרה הזאת ישוב לה דמות' ויחזיר הקב"ה לה כל שיטה ושיטה שנטלו הימנה. /

ועוד תדע כי האומות אשר לקחו את השיטה, היא לקיחת חשיבות ירושלים אשר בלעו אותו זרים וזדים, וזה בעצמו הקב"ה עתיד להחזיר להם כי יחזיר מהם לישראל את אשר לקחו מאתם ותחזור להם כי [החשיבות] שהלך משם ישוב לישראל וזה הפירוש נראה עיקר כי השיטה יחזיר מאומות לירושלמי מה שבלעוה ולקח מאתה, הוא יתברך מחזיר לה בדין ובמשפט. ולפירוש הראשון היה פי' כי השיטה מחזיר לה שיטה אחרת מצד השיטה כי יוצא בו לא יחזרו אותו האומות ולפי' זה מן האומות עצמם יחזיר לה לכך מביא אחריו תחת הנחשת וכו' וטעם הדבר כי כאשר לקחו אומות העולם את ירושלים משלו עליה ובלעו את קדושתה ואת מדריגתה, ולעתיד לבא השיטה מוציא אותה מפייהם ומחזיר לה מה שנטלו ממנה האומות, כי אין ראוי מה שבלעו אותו זדים המקום הקודש יהיה נשאר אצלם, ק"ו מהדיוט דכתיב (ויקרא ה') והשיב את הגזילה, האומות הרשעים אשר גזלו והחריבו אותו גזילה הקב"ה מחזיר לה בדין אמת ובמשפט. ומפני כי השטה היא עיקר בנין קאמר כל שטה ושטה וכו' הקב"ה מחזיר לה. וזה עיקר פי' הדבר כי הקב"ה מחזיר לה מה שנטלו הימנה האומות, כי מפני שהקב"ה אע"ג שהחריבו ירושלים לא היתה חורבן זה כמו חורבן שאר מקומות אשר הוא חורבן בעצם, אלא חורבנה היה מה שלקחו ממקום למקום אחר וסופו להחזיר כמו הגזילה, ומפני זה אמר כי לעתיד יחזיר לה הקב"ה כל שיטה ושיטה כי קדושה ראשונה קדשה לשעתה, וקדשה לעתיד לבא' לכך אינו בענין חדש רק החורה שהקב"ה יחזיר לה מה שהיה קודם ואף יוסיף לה השיטה כמימי קדם. /